

PEDAGOGISEN TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT

TUKI

Ia-Sofia Hyvärinen

11.11.2025

TUNNIN SISÄLTÖ

1. Virittäytyminen aiheeseen
2. Luento-osuus
 - Lapsen tuen tarpeet
 - Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa
 - Kolmiportaisen tuen malli
 - Tukimuodot
 - Yhteistyö tuen aikana
3. Osaamisen puu -tehtävä

TUKI VARHAISKASVATUKSESSA – MITÄ SE TARKOITTAA?

Mitä sinulle tulee mieleen sanasta 'Tuki' varhaiskasvatuksessa?

- Pohdi kysymystä hetken aikaan itsekseen ja kirjoita ajatuksiasi ylös.
- Keskustelkaa parin kanssa ajatuksistanne.

MILLAISIA TUEN TARPEITA LAPSILLA VOI OLLA?

Tuen tarve voi liittyä esimerkiksi:

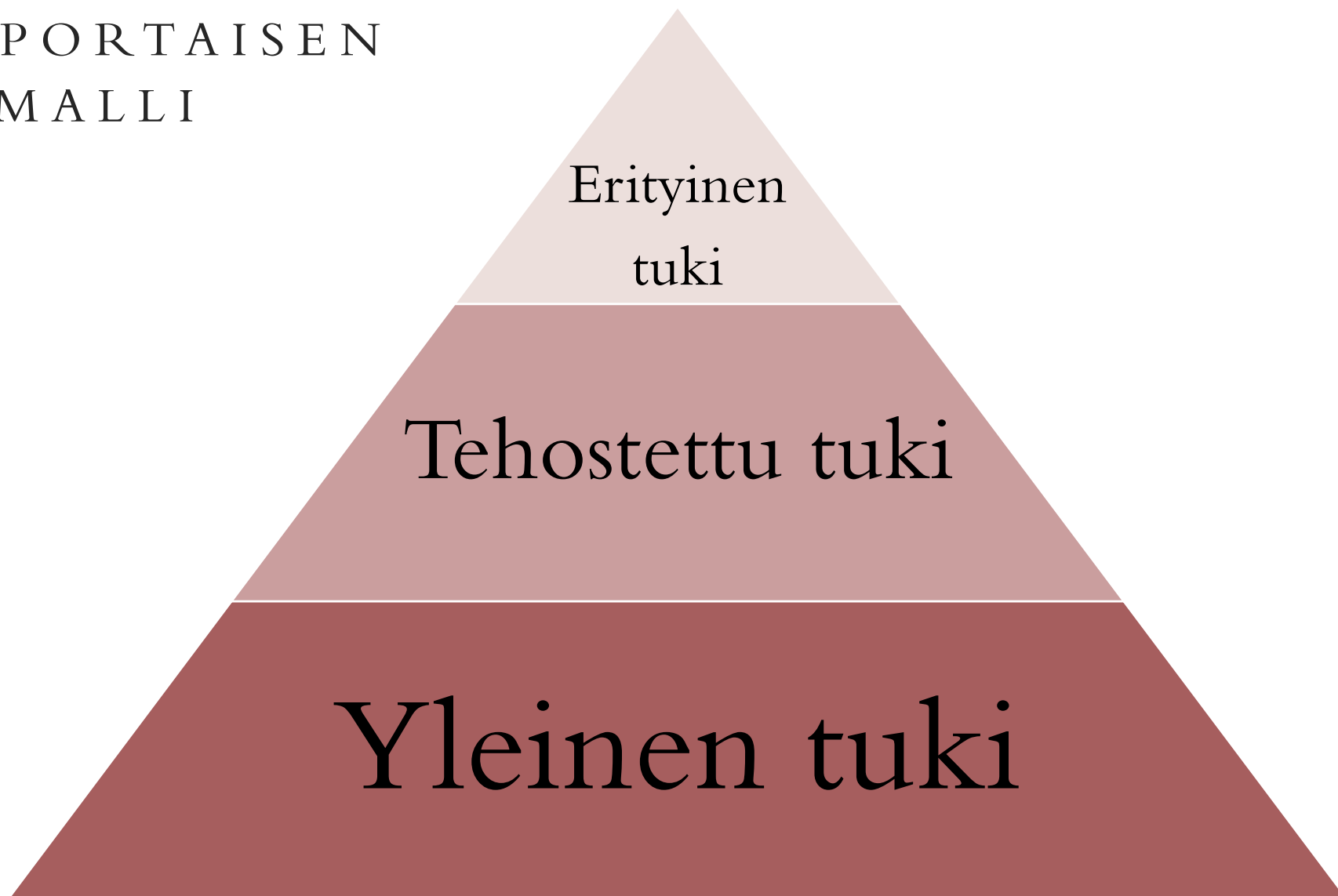
- Kehitykseen ja oppimiseen
 - Esim. kielenkehityksen viiveet, motoriset haasteet
- Vuorovaikutukseen ja käyttäytymiseen
 - Esim. sosiaalisten taitojen harjoittelu, tunne- ja itsesäätelyn haasteet
- Fyysiseen terveyteen ja toimintakykyyn
 - Esim. pitkäaikaissairaudet

LAPSEN TUKEI VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan:

- Jokaisella lapsella on oikeus saada yksilöllistä ja oikea-aikaista tukea.
- Tukitoimet aloitetaan heti tarpeen ilmetessä.
- Tuki edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia sekä ehkäisee haasteiden syvenemistä.
- Lapsen vahvuudet ja tarpeet ovat tuen suunnittelun lähtökohtana.
- Lapsen ääni huomioidaan hänen iän ja kehitystason mukaisesti.
- Tuki rakentuu lapsen yksilöllisistä ratkaisuista ja yhteisöllisestä toiminnasta sekä oppimisympäristön kehittämisestä.
- Lapsen on tärkeää kokea hyväksyntää, osallisuutta ja onnistumisia.
- Tuen toimenpiteet kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

KOLMIPORTAISEN TUEN MALLI

KOLMIPORTAINEN TUKEI VARHAISKASVATUKSESSA

Tukimuoto	Mitä se tarkoittaa?	Esimerkkejä tukitoimista
Yleinen tuki	• Kaikille lapsille suunnattua tukea. • Ryhmätasoisista, pedagogista	• Selkeä päivärytmi ja toistuvat rutiinit • Kuvatuki
Tehostettu tuki	• Yksilöllisempää tukea, kun yleinen tuki ei riitä. • Annetaan lapselle niin kauan kuin lapsella on tarve siihen. • Useita tukimuotoja samanaikaisesti.	• Pienryhmäohjaus • Osa-aikainen erityisopetus
Erityinen tuki	• Vahvin tukimuoto, kun yleinen tai tehostettu tuki ei riitä. • Voidaan antaa esim. vammasta tai kehityksen viivästymisestä johtuen. • Yksilöllisesti suunniteltua, jatkuvaa ja / tai kokoaikaista.	• Henkilökohtainen avustaja • Osa- tai kokoaikainen erityisopetus

- Päävastuu tuen suunnittelusta on varhaiskasvatuksen opettajalla ja erityisopettajalla, mutta **tuen toteutumiseen osallistuu kaikki lapsiryhmän aikuiset.**

LAPSEN TUKEI VARHAISKASVATUKSESSA - TUKIMUODOT

- Tukimuotoja voi olla pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia.
- Lapsen tarvitsemaa tukea annetaan kaikilla tuen tasoilla heti tuen tarpeen ilmettyä.
- Tuki on osa päivittäistä varhaiskasvatusta ja tukimuotoja voidaan yhdistää.
- Tuen tavoitteena on, että lapsi voi oppia, toimia ja osallistua vertaisryhmän toimintaan täysipainoisesti.

PEDAGOGISET TUEN MUODOT

- Toistuvat toiminnot (rutiinit)
 - Selkeä ja ennakoitava päivärytmi
 - Sensitiivinen vuorovaikutus
 - Puhetta korvaavat kommunikaatiomenetelmät (tukiviittomat, kuvatuki, teknologia)
 - Yhteisten ja johdonmukaisten pedagogisten ja erityispedagogisten työtapojen käyttö
 - Havainnointi, dokumentointi, arviointi
- Tuen suunnittelussa ja toteutuksessa pyritään ensisijaisesti toimintatapoihin, joissa lapsi saa tarvitsemansa tuen osana ryhmää.

RAKENTEELLISET TUEN MUODOT

- Henkilöstön osaamisen ja erityispedagogisen osaamisen vahvistaminen
 - Ryhmän lapsimäärän pienentäminen / henkilöstörakenteen mukauttaminen lapsen tuen tarpeen mukaisesti
 - Esim. vahvistetaan ryhmän henkilöstöä varhaiskasvatuksen erityisopettajalla
 - Apuvälineet ja avustamispalvelut
 - Esteettömyyden huomioiminen
 - Pien- ja erityisryhmät
- Varhaiskasvatuksen opettaja ja erityisopettaja toteuttavat ja suunnittelevat tuen pedagogiset ratkaisut, mutta rakenteellisen tuen järjestämisestä vastaa varhaiskasvatusyksikön järjestäjä eli kunta tai yksityinen toimija.

HOIDOLLISET TUEN MUODOT

- Hoitoon, hoivaan ja avustamiseen liittyvät käytännöt
- Terveystenhoidolliset tarpeet kuten esim. pitkäaikaissairauksien hoito, lääkitys, ruokavalio ja liikkumiseen liittyvä apu ovat osa hoidollisia tuen muotoja
- Yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa
- Toteutetaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti

YHTEISTYÖ TUEN AIKANA - LASTENOHJAAJAN NÄKÖKULMASTA

- Osallistuu huoltajien kanssa käytäviin keskusteluihin yhdessä varhaiskasvatuksen opettajan kanssa.
 - Jakaa arjen havaintoja lapsen toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista.
 - Tukee avointa ja luottamuksellista yhteistyötä perheen kanssa.
 - Auttaa lasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kehitystasonsa mukaisesti (esim. kuvien, leikin tai puheen avulla).
 - Tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa.
 - Toteuttaa sovittuja tukikeinoja lapsen arjessa (esim. kuvatuki, rauhoittumiskeinot).
 - Jakaa havaintoja lapsen kehityksestä moniammatillisissa keskusteluissa.
- ➔ Lastenohjaaja on arjen havainnoija ja toteuttaja, rooli on tukea, huomata ja välittää tietoa, jotta lapsen tuki toteutuu yhdessä perheen ja muiden ammattilaisten kanssa.

OSAAMISEN PUU - TEHTÄVÄ AMMATILLINEN REFLEKTIO LAPSEN TUESTA

Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa – mitä se tarkoittaa minulle?

1. Yksilötyöskentely

- Piirrä paperille oma ”Osaamisen puu” ja aurinko
- Kirjoita puuhun ja aurinkoon seuraavat asiat:
 - Juuret / runko: Mitä asioita ymmärrän lapsen tuesta jo hyvin?
 - Lehdet: Mitä haluaisin vielä oppia lisää?
 - Aurinko: Mitkä asiat auttaisivat minua työssäni lapsen tukeen liittyvissä aiheissa?

2. Pienryhmäkeskustelu

- Esitelkää toisillenne omat osaamisen puut.
- Keskustelkaa: Mitä yhteisiä oivalluksia ja / tai eroja huomaatte?

3. Yhteinen purku

- Jokainen ryhmä jakaa yhden juuren (asia, joka osataan tai ymmärretään hyvin) ja yhden lehden (asia, josta halutaan oppia lisää) koko ryhmälle.

Juuret / runko:
Mitä ymmärrän / osaan
lapsen tuesta?

LOPUKSI: MITÄ OPIN TÄNÄÄN?

- Kerro yhdellä sanalla, mitä tänään jäi mieleen.